

Rodzice i nauczyciele dość często zgłaszają, iż dzieci nie wykonują poleceń.

Częstymi przyczynami takiej sytuacji są następujące czynniki:

- dorosły nie sprawdza, czy dziecko wykonało polecenie; dziecko, jak każdy człowiek, robi to, co przynosi mu korzyści; jeśli w ocenie dziecka nikt nie sprawdzi czy wykonało polecenie, może dojść do wniosku, że nie musi tego robić, zwłaszcza, jeśli takie sytuacje powtarzają się;
- dorosły wydaje wiele poleceń na raz - kilka lub kilkanaście; dziecko może nie zapamiętać wszystkich wydanych poleceń; istnieje też prawdopodobieństwo, że wykonanie poleceń nie zostanie wyegzekwowane, bo dorosły także może o niektórych nie pamiętać;
- dorosły wydaje polecenia pozostając w znacznej od dziecka odległości np. z drugiego pokoju, kuchni;
- dorosły wydaje polecenie intensywnie zajmując się wykonywaniem jakiejś czynności,
- dziecko intensywnie zaangażowało się w jakąś czynność np. zabawę lub oglądanie ulubionego serialu.

Aby polecenia były skuteczne, powinniśmy starać się wydawać tylko jedno polecenie naraz i wtedy, gdy chcemy i możemy wyegzekwować jego wykonanie.

Jak wydawać dziecku polecenie?

Można posłużyć się następującym schematem:

1. Podejdź do dziecka, gdy wydajesz mu polecenie – to też pozwoli na podjęcie decyzji i zweryfikowanie, czy istnieje taka potrzeba, by wydać dziecku polecenie, czy wykonanie polecenia przez dziecko jest dla nas ważne, czy dziecko może dalej zajmować się swoimi sprawami, a nasze polecenie np. wykonać później.
2. Zwróć na siebie uwagę dziecka - dotknij ramienia, popatrz w oczy, użyj dziecka imienia, przyjmij pozycję na wysokości wzroku dziecka (schyl się, przykucnij).
3. Sformułuj jednoznaczne, krótkie, 2- 3 - wyrazowe polecenie. Staraj się unikać partykuły „nie”; zamiast mówić, czego nie wolno, powiedz, czego oczekujesz. Mów stanowczo, ale spokojnie, bądź przyjazny. Twoja niechętna, a czasem nawet wroga postawa może wzbudzać opór dziecka. Koniecznie unikaj w swoich wypowiedziach ironii, prośby. Zamiast powiedzieć: „Może mi pomożesz?” powiedz: „Pozmywaj szklanki”, „Pościel łóżko”.
4. Poproś dziecko, by powtórzyło polecenie. Powiedz: „Co masz zrobić? Powtórz”. Niech dziecko powtórzy polecenie.
5. Powtórz polecenie raz, a następnie poproś, by dziecko też je powtórzyło. Warto też być uważnym na to, czy dziecko zrozumiało, usłyszało polecenie tj. dzieci z trudnościami w koncentracji uwagi mogą wymagać wielu powtórzeń, by usłyszeć polecenie.
6. Dopilnuj wykonania polecenia - bądź przy dziecku, dopóki nie dokończy czynności; bądź w pobliżu, aby sprawdzić, czy dziecko wykonało polecenie. Reaguj, gdy dziecko wykona polecenie (pozytywnie wzmocnij to zachowanie), a także wówczas, gdy odmówi jego wykonania.

Pamiętajmy też, że my dorośli nie chcemy by przerywano nam interesującą nas czynność np. gdy czytamy książkę, oglądamy film, prowadzimy rozmowę. To samo dotyczy dzieci. Najlepszym momentem na wydanie polecenia będzie np. - chwila po zakończeniu bajki, gry, zabawy.

Ważne też, by nie zapomnieć o żadnym z wymienionych etapów.

Szczególną trudnością jest wydawanie poleceń całej grupie. Często w dużej grupie dwoje lub troje dzieci nie reaguje na polecenie. Są to zazwyczaj dzieci, w przypadku których konieczne jest kilkukrotne powtórzenie polecenia, jego dokładne wyjaśnienie, te dzieci często wymagają indywidualnej uwagi.

Opracowała M. Skwarczyńska – Badura

Na podstawie:

Kołąkowski A., Pisula A. „Sposób na trudne dziecko”

Faber A., Mazlish E. „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły.”